

Πολιτική της Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών για τον ανταγωνισμό

Προς:

- Τα Μέλη της Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών (ΕΕΤ).
- Τους Εκπροσώπους τους στα Όργανα και τις Επιτροπές της ΕΕΤ.
- Τα Στελέχη και τους απασχολούμενους σε αυτά.
- Τα Στελέχη και τους απασχολούμενους στην ΕΕΤ.

I. Σκοπός της Πολιτικής

Η πλήρης συμμόρφωση με τους κανόνες του εθνικού και ενωσιακού δικαίου του ανταγωνισμού κατά την άσκηση των δραστηριοτήτων της αποτελεί βασική και απαρέγκλιτη αρχή για την ΕΕΤ, τα Μέλη και τα Στελέχη της. Ο παρών Κώδικας επιβεβαιώνει και εξειδικεύει την αρχή αυτή.

Οι κανόνες για τον ανταγωνισμό, όπως αυτοί περιλαμβάνονται στην Εθνική και Ευρωπαϊκή σχετική νομοθεσία, σκοπεύουν στην επίτευξη κοινωνικής ευημερίας με τη διατήρηση συνθηκών υγιούς ανταγωνισμού. Έτσι λοιπόν, συμπράξεις και εναρμονισμένες πρακτικές, όπως και κάθε πρακτική, πρόσφορη να θίξει τις ως άνω συνθήκες, ή και να περιορίσει κατά οποιονδήποτε τρόπο τον ελεύθερο ανταγωνισμό, απαγορεύονται.

Η μη συμμόρφωση με τους κανόνες ανταγωνισμού, εκτός από την αλλοίωση των συνθηκών της αγοράς, μπορεί να έχει σοβαρές επιπτώσεις, όπως μεταξύ άλλων, επιβολή σημαντικών διοικητικών προστίμων και, ενδεχομένως, ποινικών κυρώσεων, διεκδίκηση αποζημιώσεων, καθώς και προσβολή φήμης, τόσο της ΕΕΤ και των Μελών της, όσο και των Στελεχών τους.

Για τους λόγους αυτούς, έχει ενταχθεί ρητά στους καταστατικούς σκοπούς της ΕΕΤ η προώθηση του υγιούς και ελεύθερου ανταγωνισμού στον Χρηματοπιστωτικό Τομέα.

Η ΕΕΤ, ως Ένωση Επιχειρήσεων, και τα Μέλη της, είναι πιστωτικά και γενικότερα χρηματοδοτικά ιδρύματα, εμπίπτουν στους κανόνες ανταγωνισμού, και, ως εκ τούτου, οφείλουν να τους τηρούν και όταν συμμετέχουν στις εργασίες της ΕΕΤ. Πρόκειται για υποχρέωση απόλυτης προτεραιότητας όλων των Μελών της, των

Στελεχών και γενικότερα των απασχολούμενων στην ΕΕΤ, ανεξάρτητα από τη συμμετοχή τους στα Όργανα και τις κάθε είδους Επιτροπές και Ομάδες Εργασίας της ΕΕΤ, ή μη.

Ο παρών Κώδικας απευθύνεται στην ΕΕΤ, στα Μέλη της, στα Στελέχη της και στους Συμβούλους στους οποίους η ΕΕΤ, ή τα Μέλη της, στο πλαίσιο της ΕΕΤ αναθέτουν συμβουλευτικό έργο και οι οποίοι οφείλουν να λαμβάνουν γνώση του και να τον τηρούν απαρέγκλιτα.

II. Απαγορευμένες Συμφωνίες

Σύμφωνα με τον βασικό κανόνα του εθνικού και ενωσιακού δικαίου του ανταγωνισμού, **απαγορεύονται** συμφωνίες και εναρμονισμένες πρακτικές μεταξύ επιχειρήσεων, καθώς και αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων που έχουν ως αντικείμενο, ή ως αποτέλεσμα, τον περιορισμό του ανταγωνισμού.

A. Συμφωνία – εναρμονισμένη πρακτική – απόφαση ένωσης επιχειρήσεων

Η συμφωνία δεν απαιτείται να έχει την τυπική μορφή της γραπτής Σύμβασης. Μπορεί να είναι, προφορική, ή και να συνίσταται σε απλή συνεννόηση (εναρμονισμένη πρακτική). **Εναρμονισμένη πρακτική θεωρείται ότι υπάρχει, όταν οι επιχειρήσεις υποκαθιστούν συνειδητά τους κινδύνους του ανταγωνισμού με πρακτική συνεργασία μεταξύ τους, παύοντας να χαράσσουν ανεξάρτητα και αυτόνομα την εμπορική τους πολιτική.**

☞ Δύο Στελέχη ανταγωνιστικών τραπεζών συναντώνται σε κοινωνική εκδήλωση και συμφωνούν ότι τα επιτόκια καταθέσεων στην αγορά είναι πολύ υψηλά. Αποφασίζουν από κοινού να προβούν σε μειώσεις την ερχόμενη εβδομάδα. Πρόκειται για (απαγορευμένη) συμφωνία, μολοντί δεν είναι ούτε έγγραφη, ούτε επίσημη.

☞ Δύο Στελέχη ανταγωνιστικών επενδυτικών τραπεζών συζητούν κάθε βράδυ στο μπαρ, μετά τη δουλειά, τις τιμές των παραγώγων που θα διαθέσουν την επόμενη ημέρα. Επίσης, εντός της ημέρας ανταλλάσσουν μηνύματα για την κατεύθυνση που πρέπει να οδηγηθούν οι τιμές. Πρόκειται για (απαγορευμένη) συμφωνία, μολοντί δεν είναι ούτε έγγραφη, ούτε επίσημη.

Η προσαρμογή μίας επιχείρησης στις κινήσεις των ανταγωνιστών της δεν απαγορεύεται και δεν αποτελεί εναρμόνιση, αλλά παράλληλη συμπεριφορά, που δεν είναι κατ' αρχήν παράνομη. Οι επιχειρήσεις είναι ελεύθερες να προσαρμόζουν τη συμπεριφορά τους στις συνθήκες της αγοράς. Σε ολιγοπωλιακές αγορές όμως, στις οποίες επικρατεί διαφάνεια και ομοιογένεια προϊόντων, είναι πολλές φορές δυσδιάκριτη η διαφορά μεταξύ εναρμόνισης και παράλληλης συμπεριφοράς. Παράλληλη συμπεριφορά, η οποία δεν μπορεί να έχει άλλη εύλογη εξήγηση, πλην της εναρμόνισης, μπορεί να στοιχειοθετηθεί απαγορευμένη εναρμονισμένη πρακτική.

Με βάση το ελληνικό δίκαιο, απαγορεύεται περαιτέρω και η πρόταση σε ανταγωνιστή για συμμετοχή σε απαγορευμένη σύμπραξη. Το άρθρο 1^Α, παρ. 1, Ν. 3959/2011, ορίζει ότι απαγορεύεται σε μία επιχείρηση να προτείνει, να εξαναγκάζει, να παρέχει κίνητρα ή να προσκαλεί με οποιονδήποτε τρόπο άλλη επιχείρηση να συμμετέχει σε συμφωνία μεταξύ επιχειρήσεων ή σε αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων ή σε εναρμονισμένες πρακτικές, οι οποίες έχουν ως αντικείμενο την παρεμπόδιση, τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού στην Ελληνική Επικράτεια και οι οποίες συνίστανται:

- α)** Στον άμεσο ή έμμεσο καθορισμό των τιμών αγοράς ή πώλησης σε μία αγορά, ή
- β)** στον περιορισμό, ή στον έλεγχο, της παραγωγής, της διάθεσης, της τεχνολογικής ανάπτυξης, ή των επενδύσεων, ή
- γ)** στην κατανομή των αγορών, ή των πηγών εφοδιασμού.

☞ *Δύο Στελέχη ανταγωνιστικών τραπεζών συναντώνται σε κοινωνική εκδήλωση και συμφωνούν ότι τα επιτόκια καταθέσεων στην αγορά είναι πολύ υψηλά. Ο ένας παρακινεί τον άλλο να προβούν σε μειώσεις και να σταματήσουν τον «πόλεμο επιτοκίων». Πρόκειται για αυτοτελή παράβαση του ελληνικού δικαίου του ανταγωνισμού που διαπράττει ο προτείνων, ακόμη και αν ο αποδέκτης της πρότασης αρνηθεί, εφόσον ο πρώτος έχει κύκλο εργασιών τουλάχιστον 50 εκ. € και απασχολεί τουλάχιστον 250 εργαζομένους.*

Συμφωνίες μεταξύ επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην ίδια βαθμίδα παραγωγής ονομάζονται οριζόντιες, ενώ συμφωνίες μεταξύ

επιχειρήσεων σε διαφορετική βαθμίδα παραγωγής ονομάζονται κάθετες. Μία συμφωνία μεταξύ δύο ανταγωνιστών είναι κατά κανόνα οριζόντια, ενώ μία συμφωνία μεταξύ πελάτη και προμηθευτή είναι κατά κανόνα κάθετη. Και οι δύο τύποι συμφωνιών εμπίπτουν το δίκαιο του ανταγωνισμού, οι κανόνες όμως είναι αυστηρότεροι για την οριζόντια σύμπραξη (βλ. κατωτέρω, υπό 2).

Με (οριζόντια) συμφωνία εξομοιώνονται και οι αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων. Μία απόφαση ένωσης επιχειρήσεων που έχει σκοπό να συστήσει ή να υποχρεώσει τις επιχειρήσεις-μέλη της να ακολουθήσουν συγκεκριμένη συμπεριφορά, ισοδυναμεί με απευθείας συμφωνία μεταξύ των επιχειρήσεων και υπόκειται στους ίδιους περιορισμούς και κυρώσεις, οι οποίες προβλέπονται στην ισχύουσα νομοθεσία για την προστασία του ελεύθερου ανταγωνισμού.

☞ *Η ένωση τραπεζών παροτρύνει τα Μέλη της να διατηρούν τα επιτόκια δανεισμού σε ορισμένο ύψος. Μολονότι είναι παρότρυνση, εξομοιώνεται με συμφωνία μεταξύ ανταγωνιστών για καθορισμό τιμών και τιμωρείται. Δεν ισχύει το ίδιο για τα Μέλη που αποστασιοποιήθηκαν, και κατέστησαν δημόσια γνωστό ότι δεν θα ακολουθήσουν τέτοιες προτροπές.*

B. Περιορισμός του ανταγωνισμού

Μία συμφωνία θεωρείται ότι νοθεύει τον ανταγωνισμό, όταν περιορίζεται η αυτονομία των συμμετεχόντων να διαμορφώνουν ελεύθερα τις παραμέτρους της επιχειρηματικής τους δράσης και αναμένονται ευλόγως αρνητικές επιπτώσεις στη σχετική αγορά όσον αφορά τις τιμές, την παραγωγή, την καινοτομία ή την ποικιλία ή την ποιότητα των προϊόντων και υπηρεσιών.

Συμφωνίες μεταξύ ανταγωνιστών που αφορούν τον καθορισμό τιμών, την κατανομή αγορών και πελατών, ή τη μείωση της παραγωγής, θεωρείται από την ίδια τη φύση τους ότι έχουν ως αντικείμενο τον περιορισμό του ανταγωνισμού και τιμωρούνται ακόμη και αν δεν υλοποιηθούν στην πράξη. Το ίδιο ισχύει και για συμφωνίες για τον αποκλεισμό τρίτων από την αγορά

(μπούκοτάζ). Όλες οι συμφωνίες πάντως θα πρέπει να αξιολογούνται εντός του οικείου νομικού και οικονομικού πλαισίου, εντός του οποίου συνάπτονται.

☞ Τα πιστωτικά ιδρύματα μίας χώρας συναντώνται σε τακτά χρονικά διαστήματα για να συμφωνούν το ύψος επιτοκίων και προμηθειών, προκειμένου να αποφευχθεί ο ανταγωνισμός τρίτων και να διαφυλαχθεί η κερδοφορία τους. Πρόκειται για συμφωνία με αντικείμενο τον περιορισμό του ανταγωνισμού και είναι αντίθετη στο δίκαιο του ανταγωνισμού, ανεξαρτήτως από το αν επέφερε αποτελέσματα στην αγορά, ή όχι.

Στις περιπτώσεις που η συμπεριφορά των πιστωτικών ιδρυμάτων δεν έχει ως αντικείμενο τον περιορισμό του ανταγωνισμού, εξετάζεται, κατά πόσο η συμφωνία μπορεί να έχει αισθητά αποτελέσματα που δεν περιορίζουν τον ανταγωνισμό. **Το αντιανταγωνιστικό αποτέλεσμα δεν απαιτείται να επέλθει, προκειμένου η συμφωνία να είναι παράνομη, καθόσον αρκεί και η δυνητική αρνητική επίπτωση στον ανταγωνισμό.**

Έτσι, συμφωνίες συνεργασίας μεταξύ ανταγωνιστών που δεν εμπίπτουν στις ανωτέρω κατηγορίες, όπως π.χ. των κατ' αντικείμενο περιορισμών, εξετάζονται ad hoc με βάση τα αποτελέσματα που δύνανται να αναπτύξουν στην αγορά, με βάση τα μερίδια αγοράς και την ισχύ των συμμετεχόντων και τα οφέλη που μπορεί να προσφέρουν στους καταναλωτές. Σε περίπτωση που διευκολύνουν τον συντονισμό μεταξύ των ανταγωνιστών και μπορούν να οδηγήσουν σε συμπαιγνιακό αποτέλεσμα στην αγορά, απαγορεύονται.

☞ Οι τράπεζες μίας χώρας συμφωνούν στην υιοθέτηση κοινών δικών τους –και όχι ευρωπαϊκών ή διεθνών- προτύπων για τις διατραπεζικές συναλλαγές. Η νομιμότητα της συμφωνίας αυτής θα εξαρτηθεί από τα αποτελέσματά της στην αγορά. Αν το κύριο αποτέλεσμα είναι η διευκόλυνση και επιτάχυνση των διατραπεζικών συναλλαγών, τότε είναι νόμιμη. Αν όμως οδηγεί σε αποκλεισμό από την αγορά τραπεζών που δεν είναι σε θέση να τα εφαρμόσουν, τότε μπορεί να κριθεί παράνομη.

Συμφωνίες που έχουν ως αποτέλεσμα των περιορισμό του ανταγωνισμού, μπορεί να εξαιρούνται παρ' όλα αυτά από την απαγόρευση, εφόσον πληρούν σωρευτικά τέσσερις προϋποθέσεις:

Να συμβάλλουν στη βελτίωση της παραγωγής, ή της διανομής των προϊόντων, ή στην προώθηση της τεχνικής, ή οικονομικής προόδου.

Να εξασφαλίζουν στους καταναλωτές δίκαιο τμήμα από το όφελος που προκύπτει.

Να μην επιβάλλουν περιορισμούς πέραν των αναγκαίων για την επίτευξη των στόχων αυτών.

Να μην οδηγούν σε ουσιαστική κατάργηση του ανταγωνισμού.

☞ *Δύο ανταγωνίστριες τράπεζες αποφασίζουν να ενώσουν τις δυνάμεις τους συμφωνώντας στην ανάπτυξη κοινού δικτύου καταστημάτων. Στον βαθμό που το κοινό μερίδιο αγοράς τους δεν είναι πολύ υψηλό και παραμένει επαρκής ανταγωνισμός στην αγορά, η συμφωνία μπορεί να οδηγήσει σε αύξηση της αποτελεσματικότητας επ' ωφελεία του καταναλωτή λόγω μείωσης κόστους, η οποία θα μετακυλιστεί στους πελάτες.*

Γ. Περιπτώσεις συμφωνιών

Οποιαδήποτε συμφωνία, γραπτή, ή προφορική, μεταξύ ανταγωνιστών που αφορά τιμές απαγορεύεται, είτε αφορά άμεσο καθορισμό τιμών, είτε έμμεσο, όπως η συμφωνία για ορισμό κοινού ποσοστού εκπτώσεων, ή για συντονισμένη αύξηση τιμών. Το ίδιο ισχύει και για οποιαδήποτε εναρμόνιση τιμών μεταξύ ανταγωνιστών.

Απαγορεύονται, επίσης, συμφωνίες για υιοθέτηση κοινής εμπορικής πολιτικής, ή όμοιων εμπορικών όρων, στις συναλλαγές με τους πελάτες και τους προμηθευτές.

☞ *Ορισμένες τράπεζες συμφωνούν να μη διαφημίζουν επιτόκια καταθέσεων, ώστε να αμβλυνθεί ο σχετικός ανταγωνισμός. Μολονότι η συμφωνία δεν αφορά το ίδιο το ύψος των επιτοκίων, περιορίζει τον ανταγωνισμό, διότι ενδέχεται να οδηγήσει σε ομοιόμορφη εμπορική πολιτική στην αγορά.*

☞ *Τα πιστωτικά ιδρύματα μίας χώρας συμφωνούν από κοινού ότι πρέπει να εισαχθούν προμήθειες για συγκεκριμένες τραπεζικές εργασίες, οι οποίες ως τώρα δεν χρεώνονταν χωριστά. Μολονότι η συμφωνία δεν αφορά το ίδιο το ύψος των προμηθειών, περιορίζει εντούτοις τον ανταγωνισμό, διότι οδηγεί σε ομοιόμορφη εμπορική πολιτική στην αγορά.*

Ομοίως απαγορεύονται συμφωνίες για κατανομή αγορών ή/και πελατών, με τις οποίες οι ανταγωνιστές συμφωνούν να περιορίσουν αμοιβαία τις πωλήσεις τους σε ορισμένες περιοχές ή σε ορισμένες κατηγορίες πελατών.

☞ Οι ανταγωνίστριες τράπεζες Α και Β συμφωνούν να μην προσεγγίζει η μία τους πελάτες της άλλης για διαφημιστικούς σκοπούς, για να μην «κаниβαλιστεί η αγορά». Πρόκειται για απαγορευμένη συμφωνία κατανομής πελατών.

☞ Δύο τοπικές τράπεζες συμφωνούν να μην εξυπηρετεί η κάθε μία πελάτες που κατοικούν στην περιοχή της άλλης. Πρόκειται, επίσης, για απαγορευμένη συμφωνία κατανομής πελατών.

Συμφωνίες για τον περιορισμό της παραγωγής, ή των πωλήσεων, θεωρείται ότι στοχεύουν στη δημιουργία τεχνητής έλλειψης στην αγορά και στη συνακόλουθη αύξηση των τιμών και είναι παράνομες.

☞ Τα πιστωτικά ιδρύματα μίας χώρας συμφωνούν από κοινού ότι τα δάνεια σταθερού επιτοκίου δεν είναι συμφέροντα γι' αυτές και πρέπει να καταργηθούν ως προϊόν.

Παράνομες είναι, επίσης, και οι συμφωνίες μεταξύ ανταγωνιστών που στοχεύουν στον αποκλεισμό τρίτων επιχειρήσεων από την αγορά.

☞ Οι τράπεζες Α, Β και Γ συμφωνούν να αποκλείσουν την τράπεζα Δ από τα δίκτυα ΑΤΜ τους ως τιμωρία, επειδή ακολουθεί επιθετική εμπορική πολιτική μηδενικών προμηθειών. Πρόκειται για περίπτωση συλλογικού μποϊκοτάζ, το οποίο είναι παράνομο.

Η συμφωνία για την ίδρυση και λειτουργία ενός συστήματος πληροφόρησης για την πιστοληπτική ικανότητα των υποψηφίων πελατών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων είναι νόμιμη, στον βαθμό που είναι αναγκαία για την ομαλή λειτουργία του χρηματοπιστωτικού συστήματος και δεν υπερβαίνει το αναγκαίο μέτρο (άρθρο 101, παρ. 3 ΣΛΕΕ και άρθρο 1, παρ. 3, Ν. 3959/2011 – ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ). Ομοίως, συμφωνίες που επιτρέπουν τη διαλειτουργικότητα μεταξύ των προϊόντων, ή υπηρεσιών των ανταγωνιστών, μπορεί να είναι νόμιμες, εφόσον ωφελούν τους καταναλωτές και δεν περιορίζουν την ελευθερία καθορισμού αυτόνομης εμπορικής πολιτικής των συμβαλλόμενων επιχειρήσεων. Σημαντικές παράμετροι είναι η δομή της αγοράς και τα μερίδια

των συμβαλλομένων επιχειρήσεων. Κατά κανόνα, συμφωνίες μεταξύ ανταγωνιστών με μεγάλα μερίδια, ή σε μία ολιγοπωλιακή αγορά, έχουν δυσμενείς επιπτώσεις στον ανταγωνισμό.

Σε κάθε περίπτωση, η κρίση για τη νομιμότητα των συμφωνιών αυτών βαρύνει τις ίδιες τις συμβαλλόμενες επιχειρήσεις, οι οποίες οφείλουν κάθε φορά να προβούν προσεκτικά στις αναγκαίες σταθμίσεις.

1. Ανταλλαγή πληροφοριών

Ιδιαίτερη προσοχή χρειάζεται η ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ επιχειρήσεων, είτε απευθείας, είτε μέσω τρίτου, όπως είναι χαρακτηριστικά η περίπτωση συμμετοχής σε μία ένωση επιχειρήσεων. Η ανταλλαγή πληροφοριών μπορεί να είναι σε ορισμένες περιπτώσεις επωφελής για την αποδοτική λειτουργία της αγοράς και, κατά συνέπεια, για τους καταναλωτές (π.χ. ανταλλαγή πληροφοριών για την πιστοληπτική ικανότητα υποψηφίων πελατών, ή στο πλαίσιο μίας σχεδιαζόμενης εξαγοράς). **Εάν όμως αφορά εμπορικά ή οικονομικά στοιχεία, θεωρείται ότι μπορεί να οδηγήσει σε συντονισμό της συμπεριφοράς των επιχειρήσεων στην αγορά, ή σε αύξηση της διαφάνειας και άρση της αβεβαιότητας σχετικά με τη μελλοντική εμπορική, ή τιμολογιακή, πολιτική των ανταγωνιστών.** Στην περίπτωση αυτή, η ανταλλαγή δύναται να συνιστά απαγορευμένη σύμπραξη και τιμωρείται.

Για τη νομιμότητα της ανταλλαγής κύριο κριτήριο επομένως είναι το είδος και η μορφή των ανταλλασσόμενων πληροφοριών. Πληροφορίες οι οποίες αφορούν σε τιμές, κόστη, εμπορικούς όρους, μελλοντικά προϊόντα και εμπορική στρατηγική θεωρούνται εμπορικά ευαίσθητες και δεν επιτρέπεται να ανταλλάσσονται. Ο γενικός κανόνας είναι ότι η ανταλλαγή πληροφοριών, τις οποίες οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε μία πραγματικά ανταγωνιστική αγορά δεν θα είχαν κίνητρο να αποκαλύψουν η μία στην άλλη, δεν είναι νόμιμη. Ακόμη όμως και η ανταλλαγή δημόσια διαθέσιμων πληροφοριών μπορεί να είναι προβληματική, αν π.χ. είναι πιο αναλυτική, ή σε άλλη μορφή που να διευκολύνει τον συντονισμό μεταξύ των επιχειρήσεων. Η ανταλλαγή εξατομικευμένων και αναλυτικών πληροφοριών

είναι σαφώς πιο προβληματική από την ανταλλαγή συγκεντρωτικών και ανωνυμοποιημένων στοιχείων. Ομοίως, στοιχεία που αφορούν παρελθόντα έτη είναι λιγότερο κρίσιμα για τον ενδεχόμενο συντονισμό της συμπεριφοράς των ανταγωνιστών στην αγορά. Κατά κανόνα, όσο παλαιότερες είναι οι πληροφορίες («ιστορικά στοιχεία», συνήθως άνω του ενός έτους), τόσο λιγότερο πιθανό είναι να χρησιμοποιηθούν για σκοπούς σύμπραξης.

☞ Οι τράπεζες Α, Β και Γ αποφασίζουν να ανταλλάσσουν λίστες με τα επιτόκια καταθέσεων και δανείων κάθε πρώτη του μήνα, ώστε να «έχουν εικόνα της αγοράς». Η ανταλλαγή αυτή είναι παράνομη, διότι αφορά ευαίσθητα στοιχεία (τιμές), διευκολύνει τον συντονισμό μεταξύ των ανταγωνιστών και αποτρέπει τη μονομερή μείωση τιμών.

☞ Στην ένωση τραπεζών συστήνεται «επιτροπή παρακολούθησης αγοράς», η οποία συλλέγει τις προμήθειες τραπεζικών εργασιών από όλα τα μέλη της και τις καταχωρεί σε βάση δεδομένων προσβάσιμη σε όλα τα μέλη της ένωσης. Πρόκειται για παράνομη ανταλλαγή πληροφοριών, διότι με τη συγκέντρωση όλων των πληροφοριών που είναι διάσπαρτες στην αγορά σε μία βάση δεδομένων διευκολύνεται ο συντονισμός μεταξύ των επιχειρήσεων. Δεν είναι όμως παράνομη η συλλογή στοιχείων, που έχουν στατιστικό χαρακτήρα, και καταγράφουν τις οικονομικές τάσεις στην οικονομία (όπως λ.χ. παρελθόντα στοιχεία για τον όγκο και τα ποσά ηλεκτρονικών συναλλαγών, ή τα ποσοστά κάλυψης εντός συγχρηματοδοτούμενου προϊόντος, ή τις χρηματοδοτήσεις ανά κλάδο δραστηριότητας), εφόσον η μία τράπεζα δεν αποκτά πρόσβαση στα εξατομικευμένα στοιχεία της άλλης, ή από τα στοιχεία δεν μπορεί να συμπεράνει από ποια τράπεζα αυτά προέρχονται.

☞ Δέκα πιστωτικά ιδρύματα θέλουν να αναδείξουν τα προβλήματα του κλάδου και αναθέτουν σε εταιρεία συμβούλων την εκπόνηση μελέτης για την πορεία των επιτοκίων και των προμηθειών την τελευταία εικοσαετία. Η εταιρεία συμβούλων λαμβάνει τα στοιχεία από κάθε τράπεζα χωριστά και, εν συνεχεία, δημοσιεύει συγκεντρωτικά στατιστικά στοιχεία για την πορεία των τιμών του κλάδου. Η ανταλλαγή αυτή είναι νόμιμη, διότι δεν

αποκτά η κάθε εταιρεία πρόσβαση στα στοιχεία των άλλων εταιρειών, αλλά μόνο σε στοιχεία ιστορικά και συγκεντρωτικά.

Αντιθέτως, πληροφορίες οι οποίες αφορούν στην γενική λειτουργία, ή κατάσταση ενός κλάδου, σε θέματα δημόσιας πολιτικής, ή κανονιστικής φύσεως, μη εμπιστευτικά τεχνικά ζητήματα, τα οποία αφορούν εν γένει στον κλάδο, όπως είναι χαρακτηριστικά πρότυπα, ή θέματα ασφάλειας, γενικές ευκαιρίες προώθησης που έχουν σημασία για τον κλάδο γενικότερα, θεωρείται ότι κατά κανόνα δεν οδηγούν σε περιορισμό του ανταγωνισμού και συνεπώς μπορούν να ανταλλάσσονται.

☞ *Δέκα πιστωτικά ιδρύματα αποφασίζουν να ανταλλάξουν πληροφορίες σε ανωνυμοποιημένη βάση για τα νομικά προβλήματα δικαστικής επιδίωξης ληξιπρόθεσμων απαιτήσεων, ώστε να συντάξουν κοινή επιστολή προς τα θεσμικά όργανα, ζητώντας την τροποποίηση της σχετικής νομοθεσίας. Η ανταλλαγή αυτή είναι νόμιμη, διότι αφορά κανονιστικά θέματα και θέματα δημόσιας πολιτικής, τα οποία δεν είναι πρόσφορα να επηρεάσουν την εμπορική πολιτική της κάθε εταιρείας.*

Εκτός από την άμεση ανταλλαγή πληροφοριών, απαγορευμένη σύμπραξη μπορεί να συνιστά και η έμμεση ανταλλαγή μέσω τρίτου. Η ανταλλαγή ευαίσθητων πληροφοριών μέσω κοινού προμηθευτή ή διανομέα περιγράφεται ως **συμφωνία «ακτινωτού τροχού» (“hub-and-spoke”)**. Ο κοινός προμηθευτής, ή διανομέας, λογίζεται ότι ενεργεί ως κόμβος για τη διαβίβαση πληροφοριών σε πολλούς κατασκευαστές, ή προμηθευτές, και η πρακτική αντιμετωπίζεται σαν απευθείας ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των ανταγωνιστών.

☞ *Δύο τράπεζες που χρησιμοποιούν τον ίδιο προμηθευτή λογισμικού τον ενημερώνουν για μελλοντικές αυξήσεις προμηθειών που θα πρέπει να καταχωρήσει στα συστήματα της κάθε μίας, γνωρίζοντας ότι αυτός θα ενημερώσει την έτερη τράπεζα εγκαίρως. Αυτό εξομοιώνεται με παράνομη ανταλλαγή πληροφοριών για μελλοντικές τιμές, αφού γίνεται συνειδητά και εν γνώσει των μερών.*

Ομοίως μπορεί να τιμωρείται και η ανταλλαγή πληροφοριών μέσω τρίτου, ο οποίος παρέχει υπηρεσίες σε περισσότερους ανταγωνιστές και συλλέγει και

διανέμει τις ευαίσθητες πληροφορίες στις συμμετέχουσες επιχειρήσεις («διευκολυντής σύμπραξης – cartel facilitator»). Στην ίδια κατηγορία εντάσσεται και η **ανταλλαγή πληροφοριών με τη χρήση κοινού αλγορίθμου**, εφόσον το λογισμικό συγκεντρώνει εμπορικά ευαίσθητες πληροφορίες από ανταγωνιστές και μοιράζεται τις πληροφορίες αυτές εν συνεχεία άμεσα ή έμμεσα με τους χρήστες.

☞ Οι τράπεζες A, B και Γ αναθέτουν στην εταιρεία συμβούλων Δ να τηρεί αρχείο, προσβάσιμο από όλες, στο οποίο θα καταχωρεί τις προμήθειες και τα επιτόκια των A, B και Γ, ώστε να μη χρειάζεται να τα ανταλλάσσουν μεταξύ τους. Η ανάθεση αυτή εξομοιώνεται με απευθείας ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ A, B και Γ, η οποία απαγορεύεται.

Ακόμη και η μονομερής γνωστοποίηση στρατηγικών πληροφοριών από μία επιχείρηση στους ανταγωνιστές της οι οποίοι τις αποδέχονται μπορεί να συνιστά εναρμονισμένη πρακτική, ιδίως εφόσον η πρακτική αυτή λαμβάνει χώρα συστηματικά και οι αποδέκτες των πληροφοριών δεν αντιτίθενται σε αυτήν.

☞ Κατά τη συνεδρίαση του κλαδικού οργάνου των πιστωτικών ιδρυμάτων, ο εκπρόσωπος της τράπεζας A ανακοινώνει ότι θα προβεί άμεσα σε αύξηση επιτοκίων χορηγήσεων κατά 20% λόγω αύξησης κόστους. Εφόσον οι λοιποί παριστάμενοι δεν αποχωρήσουν ή δεν δηλώσουν τη ρητή αντίθεσή τους στην πρακτική αυτή, θεωρείται ότι συναινούν και αποτελούν μέρος της παράνομης σύμπραξης.

Περαιτέρω, σύμφωνα με το άρθρο 1^Α, παρ. 2 του Ν. 3959/2011, η μονομερής αποκάλυψη εμπορικά ευαίσθητων πληροφοριών αποτελεί αυτοτελή παράβαση του δικαίου του ανταγωνισμού και τιμωρείται με τις ίδιες κυρώσεις που τιμωρούνται και οι απαγορευμένες συμφωνίες. Σύμφωνα με τη διατύπωση του ως άνω άρθρου, **απαγορεύεται η γνωστοποίηση από μία επιχείρηση πληροφοριών για τιμή, έκπτωση, παροχή, ή πίστωση, σχετικά με προϊόντα, ή υπηρεσίες, που προμηθεύει, ή προμηθεύεται, εφόσον η γνωστοποίηση περιορίζει τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό και δεν αποτελεί συνήθη εμπορική πρακτική.**

☞ Η τράπεζα Α αποστέλλει e-mail σε όλες τις ανταγωνίστριες τράπεζες με τον σχεδιαζόμενο νέο τιμοκατάλογο προμηθειών, ο οποίος δεν είναι ακόμη δημόσια διαθέσιμος. Η αποστολή αυτή αποτελεί αυτοτελή παράβαση κατά το ελληνικό δίκαιο και τιμωρείται ασχέτως της αντίδρασης των αποδεκτών του e-mail, εφόσον η εταιρεία Α έχει κύκλο εργασιών τουλάχιστον 50 εκ. € και απασχολεί τουλάχιστον 250 εργαζομένους.

Σε κάθε περίπτωση, πριν την οποιαδήποτε ανταλλαγή πληροφοριών πρέπει να αξιολογείται η αναγκαιότητα και η νομιμότητά της, καθώς και ο τρόπος που θα λάβει χώρα. Στην περίπτωση ευαίσθητων πληροφοριών, που είναι αναγκαίο να ανταλλαγούν, απαιτείται, είτε να συστηθούν στεγανές ομάδες από πρόσωπα που δεν συμμετέχουν στις εμπορικές δραστηριότητες της επιχείρησης και που δεσμεύονται από αυστηρά πρωτόκολλα εμπιστευτικότητας (clean teams) είτε να χρησιμοποιηθούν τρίτοι ως σύμβουλοι, οι οποίοι θα συγκεντρώνουν τις πληροφορίες και θα τις μοιράζονται εν συνεχεία ανωνυμοποιημένες και σε συγκεντρωτική μορφή.

2. Κάθετες συμφωνίες

Οι συμφωνίες μεταξύ επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται σε διαφορετική βαθμίδα παραγωγής (κάθετες συμφωνίες) είναι κατά κανόνα λιγότερο περιοριστικές για τον ανταγωνισμό, ιδίως αν τα μερίδια αγοράς των συμβαλλομένων δεν υπερβαίνουν το 30%. Και αυτές όμως μπορεί να είναι παράνομες, αν περιέχουν περιορισμούς ιδιαίτερης σοβαρότητας. Τέτοιοι περιορισμοί είναι κυρίως ο καθορισμός τιμών μεταπώλησης, οι περιορισμοί στις πωλήσεις πέραν των αναγκαιών για τη διατήρηση ενός συστήματος επιλεκτικής, ή αποκλειστικής διανομής, η απαγόρευση του παράλληλου εμπορίου εντός ΕΕ. Ρήτρες αποκλειστικότητας/μη ανταγωνισμού και ρήτρες «μάλλον ευνοούμενου πελάτη» κρίνονται κατά περίπτωση.

☞ Ο προμηθευτής τερματικών POS απαγορεύει στους διανομείς του να κάνουν εκπτώσεις στα προϊόντα του και τους επιβάλλει να τηρούν τις

τιμές μεταπώλησης που ορίζει αυτός. Πρόκειται για καθορισμό τιμών μεταπώλησης που απαγορεύεται από το δίκαιο ανταγωνισμού.

Στις κάθετες συμφωνίες πρωταρχικής σημασίας είναι η διάκριση μεταξύ αντιπροσώπου και διανομέα. Ως αντιπρόσωπος νοείται ο έμπορος που δρα στο όνομα ή για λογαριασμό του προμηθευτή χωρίς να αναλαμβάνει εμπορικό κίνδυνο. Στην περίπτωση αυτή δεν εφαρμόζεται το δίκαιο ανταγωνισμού. Εάν όμως ο έμπορος δρα αυτόνομα και αναλαμβάνει τους σχετικούς κινδύνους, τότε λογίζεται ως διανομέας και η σχέση του με τον προμηθευτή υπόκειται στο δίκαιο ανταγωνισμού.

Ως κάθετες θεωρούνται επίσης και οι σχέσεις των πλατφορμών (marketplaces) με τους εμπόρους που δραστηριοποιούνται μέσω αυτών.

☞ Η πλατφόρμα κράτησης εισιτηρίων Α που είναι πολύ δημοφιλής και έχει μεγάλο μερίδιο αγοράς απαγορεύει στα θέατρα με τα οποία συνεργάζεται να πωλούν εισιτήρια εκτός πλατφόρμας. Η επιβολή ρήτηρας αποκλειστικότητας από πλατφόρμες με ισχυρή θέση στην αγορά στους συνεργαζόμενους εμπόρους μπορεί να παραβιάζει το δίκαιο ανταγωνισμού, εφόσον δεν δικαιολογείται από τις περιστάσεις.

III. Κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης

Εκτός από τις συμφωνίες που περιορίζουν τον ανταγωνισμό, το δίκαιο ανταγωνισμού απαγορεύει επίσης την κατάχρηση της δεσπόζουσας θέσης που μπορεί να κατέχει μία επιχείρηση στην αγορά προς βλάβη του ανταγωνισμού και των καταναλωτών. **Η απαγόρευση αυτή καταλαμβάνει μονομερείς συμπεριφορές από επιχειρήσεις που έχουν ισχυρή θέση στην αγορά. Μία επιχείρηση θεωρείται ότι κατέχει δεσπόζουσα θέση σε μία αγορά, όταν είναι σε θέση να συμπεριφέρεται χωρίς να λαμβάνει υπόψη της τις αντιδράσεις των ανταγωνιστών και των καταναλωτών.** Μεριδία αγοράς άνω π.χ. του 50% καταρχήν, αποτελούν ισχυρή ένδειξη περί ύπαρξης δεσπόζουσας θέσης, λαμβάνοντας πάντοτε υπόψη τα μερίδια των ανταγωνιστών και την ύπαρξη αντισταθμιστικής ισχύος από πλευράς των καταναλωτών. Άλλοι παράγοντες που λαμβάνονται υπόψη είναι η εξέλιξη των μεριδίων στον χρόνο, η ύπαρξη φραγμών εισόδου, η κατοχή σημαντικών δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας,

κ.λπ.. Ως σχετική αγορά, εντός της οποίας ελέγχεται η ύπαρξη δεσπόζουσας θέσης, ορίζεται το σύνολο των προϊόντων, ή υπηρεσιών, που είναι εναλλάξιμα μεταξύ τους από τη σκοπιά του καταναλωτή.

Η δεσπόζουσα θέση μπορεί να είναι και συλλογική. Στην περίπτωση αυτή, δύο ή περισσότερες επιχειρήσεις που συνδέονται με συμβατικούς, ή διαρθρωτικούς, δεσμούς και μεταξύ των οποίων δεν εκδηλώνεται έντονος ανταγωνισμός, ιδίως σε ολιγοπωλιακές αγορές, μπορεί να θεωρηθεί ότι διατηρούν από κοινού δεσπόζουσα θέση στην αγορά, με αποτέλεσμα να υπόκειται κάθε μία εξ αυτών στην απαγόρευση κατάχρησης δεσπόζουσας θέσης.

Αν και η κατοχή δεσπόζουσας θέσης καθ' εαυτή δεν απαγορεύεται, η δεσπόζουσα επιχείρηση θεωρείται ότι υπέχει ειδική ευθύνη σύμφωνα με την οποία οφείλει να ενεργεί στην αγορά κατά τρόπο που να μη μειώνει περαιτέρω τον ήδη αποδυναμωμένο ανταγωνισμό υιοθετώντας συμπεριφορές που δεν είναι αντικειμενικά δικαιολογημένες. Συνήθεις καταχρηστικές συμπεριφορές είναι 1. η ληστρική υποτιμολόγηση (κάτω από το μέσο μεταβλητό κόστος), 2. η άρνηση πρόσβασης σε ανταγωνιστές, 3. η χορήγηση εκπτώσεων πίστης, 4. η επιβολή ρήτρας αποκλειστικής προμήθειας από την επιχείρηση με δεσπόζουσα θέση, 5. η διακριτική μεταχείριση. Ο κατάλογος είναι ενδεικτικός και στην πραγματικότητα οποιαδήποτε συμπεριφορά της δεσπόζουσας επιχείρησης οδηγεί σε αποκλεισμό ανταγωνιστών και δεν συνάδει με τον αποδοτικό ανταγωνισμό μπορεί να θεωρηθεί ως καταχρηστική. Μολονότι και η δεσπόζουσα επιχείρηση έχει δικαίωμα να διασφαλίζει τα συμφέροντά της, τεκμαίρεται ότι καταχράται τη θέση της, όταν ένας εξίσου αποτελεσματικός ανταγωνιστής με αυτήν θα εξοβελίζετο από την αγορά αν ακολουθούσε τις ίδιες πρακτικές.

☞ *Η τράπεζα Α έχει εδώ και πολλά χρόνια μερίδιο αγοράς στις πιστωτικές κάρτες άνω του 50%. Ξαφνικά, λόγω της εισόδου ενός νέου ανταγωνιστή στην αγορά των πιστωτικών καρτών, μηδενίζει όλες τις χρεώσεις, με αποτέλεσμα οι λιανικές της τιμές να είναι κάτω του κόστους. Επίσης, απαγορεύει στους μεγάλους εμπόρους, οι οποίοι εξαρτώνται από αυτήν για την παροχή χρηματοδότησης, να κάνουν προωθητικές ενέργειες σε συνεργασία με την ανταγωνίστρια πιστωτική κάρτα. Και οι δύο συμπεριφορές συνιστούν*

κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης, διότι αποσκοπούν αποκλειστικά και μόνο στην εκτόπιση του νέου ανταγωνιστή.

IV. Προληπτικός έλεγχος συγκεντρώσεων

Πέραν της απαγόρευσης αντιανταγωνιστικών συμφωνιών και καταχρηστικών συμπεριφορών από δεσπόζουσες επιχειρήσεις, το δίκαιο ανταγωνισμού περιέχει και ένα πλέγμα διατάξεων που αφορά τον προληπτικό έλεγχο συγκεντρώσεων (συγχωνεύσεων και εξαγορών), προκειμένου να αποτραπεί η εξασθένιση του ανταγωνισμού, π.χ. με ενίσχυση δεσπόζουσας θέσης. Ως συγκέντρωση νοείται η μεταβολή ελέγχου επί μίας επιχείρησης συνήθως λόγω μεταβίβασης της πλειοψηφίας των μετοχών της, ή λόγω συγχώνευσης, ή απορρόφησής της από άλλη.

Προκειμένου να αποφευχθεί η μονοπώληση της αγοράς μέσω της εξαγοράς ανταγωνιστών, η εθνική και η ενωσιακή νομοθεσία προβλέπουν ότι συγκεντρώσεις μεταξύ επιχειρήσεων, όπως και η ίδρυση κοινών θυγατρικών από επιχειρήσεις που πραγματοποιούν κύκλο εργασιών πάνω από τα προβλεπόμενα στο ενωσιακό και το εθνικό δίκαιο όρια οφείλουν να γνωστοποιούνται πριν υλοποιηθούν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και την Επιτροπή Ανταγωνισμού αντίστοιχα, προκειμένου να λάβουν την απαιτούμενη έγκριση. Μέχρι να εκδοθεί η σχετική απόφαση που να επιτρέπει τη συγκέντρωση, οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις οφείλουν να απέχουν από οποιαδήποτε ενέργεια υλοποίησης της συγκέντρωσης, ή μεταβολής του ελέγχου.

Οι αρμόδιες αρχές μετά τη γνωστοποίηση ελέγχουν κατά πόσο η σκοπούμενη συγκέντρωση αναμένεται να περιορίσει σημαντικά τον ανταγωνισμό. Στην περίπτωση που εκτιμηθεί από την εκάστοτε αρμόδια αρχή ότι αναμένεται να προκύψει σημαντικός περιορισμός του ανταγωνισμού συνεπεία της συγκέντρωσης, τότε η σχετική νομοθεσία προβλέπει τη δυνατότητα των αρχών, είτε να απαγορεύσουν την ολοκλήρωση της συναλλαγής, είτε να την επιτρέψουν υπό όρους (διορθωτικά μέτρα), τα οποία είναι επαρκή για να αντισταθμίσουν τις αναμενόμενες αρνητικές συνέπειες της συγκέντρωσης (π.χ. εκποίηση κλάδου μιας επιχείρησης σε ανταγωνιστή, κ.λπ.).

V. Κυρώσεις

A. Πρόστιμα

Σε περίπτωση παράβασης του Δικαίου του Ανταγωνισμού, η Επιτροπή Ανταγωνισμού, ή η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, έχουν εξουσία να επιβάλουν πρόστιμα στις εμπλεκόμενες επιχειρήσεις ύψους έως και 10% του ενοποιημένου παγκόσμιου κύκλου εργασιών τους, καθώς και να επιβάλουν μέτρα συμπεριφοράς για το μέλλον. Σε περίπτωση ομίλου εταιρειών, για τον υπολογισμό του προστίμου, λαμβάνεται υπόψη ο συνολικός κύκλος εργασιών του ομίλου. Για τον καθορισμό του ύψους του προστίμου λαμβάνονται υπόψη η σοβαρότητα, η διάρκεια, η γεωγραφική έκταση της παράβασης, η διάρκεια και το είδος της συμμετοχής στην παράβαση της συγκεκριμένης επιχείρησης, καθώς και το οικονομικό όφελος που αποκόμισε.

Στην περίπτωση ενώσεων επιχειρήσεων, το πρόστιμο που επιβάλλεται μπορεί να ανέλθει σε ύψος έως και 10% του συνολικού κύκλου εργασιών των Μελών της. Τα Μέλη που συμμετέχουν στα όργανα λήψης αποφάσεων της ένωσης ευθύνονται από κοινού για την καταβολή του προστίμου.

Επιπλέον, επί ανωνύμων εταιρειών τα Μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και τα αρμόδια για την υλοποίηση των σχετικών αποφάσεων πρόσωπα και επί εισηγμένων ανωνύμων εταιρειών, τα Εκτελεστικά Μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, είναι υπεύθυνα για την τήρηση των διατάξεων περί ανταγωνισμού και ευθύνονται με την προσωπική τους παρουσία εις ολόκληρον με την επιχείρηση, για την καταβολή του ποσού του προστίμου. Η Επιτροπή Ανταγωνισμού μπορεί να επιβάλει στα παραπάνω φυσικά πρόσωπα, μετά από προηγούμενη ακρόασή τους, και αυτοτελές πρόστιμο από 200.000 έως 2.000.000 ευρώ, εφόσον αποδεδειγμένα συμμετείχαν σε προπαρασκευαστικές πράξεις, στην οργάνωση, ή τη διάπραξη της παράνομης συμπεριφοράς της επιχείρησης.

B. Λοιπές διοικητικές κυρώσεις

Οι αναθέτουσες αρχές σε δημόσιους διαγωνισμούς δύνανται να αποκλείουν επιχειρήσεις που έχουν συμμετάσχει σε αντιανταγωνιστικές συμπράξεις. Ο αποκλεισμός μπορεί να αρθεί, εφόσον οι επιχειρήσεις μετά τη διαπίστωση της παράβασης έχουν λάβει μέτρα αυτοκάθαρσης.

Γ. Ποινικές κυρώσεις

Πέραν των διοικητικών κυρώσεων, η παράβαση του Δικαίου του Ανταγωνισμού επισύρει και ποινικές κυρώσεις για τους νομίμους Εκπροσώπους των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων και για τα Στελέχη που εμπλέκονται στις παραβάσεις. Η σύναψη παράνομης συμφωνίας μεταξύ ανταγωνιστών τιμωρείται με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον δύο ετών και χρηματική ποινή από 100.000 μέχρι 1.000.000 ευρώ. Η σύναψη λοιπών παράνομων συμφωνιών και η παράλειψη γνωστοποίησης συγκέντρωσης τιμωρούνται με χρηματική ποινή από 15.000 μέχρι 150.000 ευρώ. Η κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης τιμωρείται με χρηματική ποινή από 30.000 έως 300.000 ευρώ.

Δ. Ευθύνη προς αποζημίωση

Οι επιχειρήσεις που εμπλέκονται σε παραβάσεις του Δικαίου του Ανταγωνισμού ευθύνονται επιπλέον και για αποζημίωση σε τρίτους που ζημιώθηκαν από την αντιανταγωνιστική συμπεριφορά, είτε είναι ανταγωνιστές, είτε είναι καταναλωτές. Τόσο το ενωσιακό, όσο και το εθνικό δίκαιο, περιέχουν διατάξεις που διευκολύνουν την άσκηση αγωγών αποζημίωσης για παραβάσεις του Δικαίου του Ανταγωνισμού.

VI. Εξουσίες έρευνας και συλλογής πληροφοριών

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού έχει εκτεταμένες εξουσίες έρευνας για τη διαπίστωση παραβάσεων του Δικαίου του Ανταγωνισμού. Η Επιτροπή μπορεί να πραγματοποιεί επιτόπιους ελέγχους σε επιχειρήσεις και να λαμβάνει αντίγραφα από έντυπα και ηλεκτρονικά αρχεία, καθώς και να λαμβάνει ένορκες και ανωμοτί καταθέσεις από Υπαλλήλους και Στελέχη των ελεγχόμενων επιχειρήσεων.

Μπορεί, επίσης, να απευθύνει ερωτηματολόγια στις επιχειρήσεις και να ζητά την παροχή πληροφοριών.

Η παρεμπόδιση της έρευνας της Επιτροπής τιμωρείται με πρόστιμο ανά ημέρα μη συμμόρφωσης που μπορεί να ανέλθει σε ύψος έως και 3% του κύκλου εργασιών της εταιρείας. Πρόστιμο έως 2.000.000 ευρώ μπορεί να επιβληθεί και σε Υπαλλήλους που δυσχεραίνουν την έρευνα. Η άρνηση παροχής στοιχείων, ή η παροχή ανακριβών στοιχείων, τιμωρείται επίσης με πρόστιμο ανά ημέρα μη συμμόρφωσης.

VII. Πρόγραμμα επιείκειας – Διαδικασία διευθέτησης

Στην περίπτωση οριζόντιων συμπράξεων, η Επιτροπή Ανταγωνισμού μπορεί να χορηγήσει απαλλαγή, ή μείωση, του προστίμου σε συμμετέχουσες επιχειρήσεις που εντάσσονται στο πρόγραμμα επιείκειας αποκαλύπτοντας επιπλέον στοιχεία στην Επιτροπή για την ερευνώμενη παράνομη σύμπραξη.

Περαιτέρω, οι επιχειρήσεις μπορούν να επιτύχουν μείωση προστίμου έως 15%, τόσο για απαγορευμένες συμφωνίες, όσο και για κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης, εφόσον υπαχθούν στη διαδικασία διευθέτησης και αποδεχθούν τις αποδιδόμενες σε αυτές παραβάσεις.

VIII. Πλαίσιο λειτουργίας ΕΕΤ

α. Απαγόρευση ανταλλαγής πληροφοριών στρατηγικής σημασίας

Για τους λόγους αυτούς η ΕΕΤ ουδέποτε:

- > Επιτρέπει, ή ανέχεται, οποιαδήποτε συζήτηση μεταξύ των εκπροσώπων των Μελών της, ή ανταλλαγή μεταξύ αυτών, πληροφοριών που αφορούν: Σε κοστολογικά στοιχεία, τιμές, προμήθειες, επιτόκια και γενικά σε κάθε μορφής χρέωση για τα προϊόντα και τις υπηρεσίες που προσφέρουν τα Μέλη της.

Σε μερίδια αγοράς, ή στο διαχωρισμό, ή την κατανομή της αγοράς μεταξύ των Μελών της, όπως και σε οποιαδήποτε ανταλλαγή πληροφοριών, ή υιοθέτηση πρακτικών, που οδηγεί σε τέτοιο αποτέλεσμα.

> Επιτρέπει, ή ανέχεται, συμφωνίες, ή πρακτικές, που έχουν ως αντικείμενο, ή αποτέλεσμα, τον περιορισμό του ανταγωνισμού μεταξύ των Μελών της. Οποτεδήποτε χρειαστεί η ΕΕΤ να συλλέξει στοιχεία, ή πληροφορίες για την εκπλήρωση των νόμιμων καταστατικών σκοπών της, **τα στοιχεία αυτά είναι πάντα ανωνυμοποιημένα και στατιστικού χαρακτήρα**, αποσκοπούν στην παροχή γενικής πληροφόρησης για τον χρηματοπιστωτικό τομέα της οικονομίας και δεν επηρεάζουν τον ανταγωνισμό. Είναι επιτρεπτή, επίσης, η συλλογή στοιχείων που έχει ελεγχθεί και πιστοποιηθεί για τη συμμόρφωσή της με το Δίκαιο Ανταγωνισμού από τα αρμόδια όργανα της ΕΕΤ, ή από τη νομική / κανονιστική υπηρεσία των τραπεζών, αρμόδια για θέματα ανταγωνισμού.

Ακόμη, οι αποφάσεις των Οργάνων, των Επιτροπών και των Ομάδων Εργασίας της ΕΕΤ, όπως και Κώδικες Δεοντολογίας που εκδίδονται στο πλαίσιο του καταστατικού της σκοπού, αποσκοπούν στην αποτελεσματικότερη λειτουργία του τραπεζικού συστήματος και του ευρύτερου χρηματοπιστωτικού συστήματος χάριν των Μελών της, των πελατών τους και των εργαζομένων σε αυτά, την εξασφάλιση της διαφάνειας των συναλλαγών και την ομοιόμορφη εφαρμογή των διατάξεων της Ευρωπαϊκής και Εθνικής νομοθεσίας και του κανονιστικού και εποπτικού πλαισίου, χωρίς οποιαδήποτε ανάμιξη με την εμπορική πολιτική των Μελών της.

Κατά τις συνεδριάσεις των Οργάνων, των Επιτροπών και των Ομάδων Εργασίας δεν συζητούνται θέματα εμπορικής πολιτικής, ή άλλα θέματα, που δύνανται να επηρεάσουν τη συμπεριφορά των Μελών της ΕΕΤ στην αγορά.

Κατόπιν αυτών, **απαγορεύεται απολύτως τα Στελέχη και οι Υπάλληλοι των Μελών της ΕΕΤ και της ίδιας να συζητούν, ή ανταλλάσσουν απόψεις για:**

Κοστολογικά στοιχεία, προμήθειες, επιτόκια και κάθε άλλη χρέωση, όπως και για τους συγκεκριμένους κάθε φορά παράγοντες που επηρεάζουν αυτά, τα συγκεκριμένα προϊόντα και υπηρεσίες που κάθε Μέλος σχεδιάζει, τα επιχειρηματικά σχέδια και ευκαιρίες και τα μερίδια αγοράς που κάθε Μέλος κατέχει ανά γεωγραφική περιοχή, ή κατηγορία καταναλωτών, ή ανά προϊόν / υπηρεσία, και

τις προωθητικές πολιτικές, σχέδια και ενέργειες για τα προϊόντα και τις υπηρεσίες κάθε Μέλους.

Τα ανωτέρω ισχύουν, όχι μόνο κατά τη διάρκεια των επίσημων συναντήσεων στο πλαίσιο της δραστηριότητας της ΕΕΤ, αλλά και σε κάθε άλλης μορφής επικοινωνία μεταξύ των Στελεχών και Υπαλλήλων της ΕΕΤ και των Μελών της.

Απαγορεύεται, επίσης, και η μονομερής αποκάλυψη ευαίσθητων εμπορικών, ή οικονομικών πληροφοριών, καθώς και μελλοντικών εμπορικών πολιτικών, όπως επίσης και η παρότρυνση σε σύναψη συμφωνίας, ή εναρμονισμένης πρακτικής, με αντικείμενο, ή αποτέλεσμα, τον περιορισμό του ανταγωνισμού.

β. Λειτουργία οργάνων ΕΕΤ

Προς διασφάλιση των ανωτέρων, πριν τις συνεδριάσεις των Οργάνων της ΕΕΤ, καταρτίζεται και αποστέλλεται στα Μέλη των Οργάνων Ημερήσια Διάταξη με τα προς συζήτηση θέματα. Κατά τη διάρκεια των συνεδριάσεων, τηρούνται πρακτικά, τα οποία εν συνεχεία αποστέλλονται στα Μέλη, ενώ δεν συζητούνται θέματα πέραν των όσων έχουν ήδη περιληφθεί στην Ημερήσια Διάταξη. Σε περίπτωση που γίνει αναφορά σε εμπορικά θέματα, ή σε άλλα από τα ανωτέρω αναφερόμενα απαγορευμένα θέματα, η συζήτηση διακόπτεται με ευθύνη όλων των παρισταμένων. Ελλείψει δημόσιας αποστασιοποίησης μπορεί να θεωρηθεί ότι οι λοιποί παρισταμένοι συμφώνησαν σιωπηρά στην παράβαση του Δικαίου του Ανταγωνισμού και αποδέχθηκαν την εναρμόνιση των ανταγωνιστών.

γ. Διευκρινίσεις

Σε περίπτωση αμφιβολίας, ή απορίας, σχετικά με την εφαρμογή της παρούσας πολιτικής, οποιοδήποτε Στέλεχος, ή Εκπρόσωπος Μέλους, οφείλει να απευθύνεται στην Προϊσταμένη του Νομικού Γραφείου της ΕΕΤ προς παροχή διευκρίνισης.

Κανόνες

Μην αποκαλύπτετε εμπιστευτικές πληροφορίες της τράπεζάς σας σε Στελέχη άλλων τραπεζών, ή της ΕΕΤ.

Μην ανταλλάσσετε κοστολογικά δεδομένα και δεδομένα για επιτόκια και προμήθειες με άλλες τράπεζες.

Μη συζητάτε θέματα εμπορικής πολιτικής, τιμών, προμηθειών, επιτοκίων, στην ΕΕΤ.

Μην πραγματοποιείτε συναντήσεις με άλλες τράπεζες, χωρίς να έχει κυκλοφορήσει προηγουμένως Ημερήσια Διάταξη με τα θέματα.

Μη συζητάτε θέματα εκτός Ημερήσιας Διάταξης στις Επιτροπές της ΕΕΤ.

Μην αποκαλύπτετε τη μελλοντική στρατηγική της τράπεζάς σας στην ΕΕΤ.

Μη συζητάτε με άλλες τράπεζες θέματα εμπορικής πολιτικής, τιμών, επιτοκίων, προμηθειών.

Συμβουλευτείτε τη νομική υπηρεσία της τράπεζάς σας, ή της ΕΕΤ, πριν αποκαλύψετε εμπιστευτικά στοιχεία της τράπεζάς σας στην ΕΕΤ, ή σε τρίτο σύμβουλο.

Συμβουλευτείτε τη νομική υπηρεσία της τράπεζάς σας, ή της

ΕΕΤ, αν έχετε αμφιβολία για οποιοδήποτε θέμα της Ημερήσιας Διάταξης επικείμενης συνάντησης.

Βεβαιωθείτε ότι τηρούνται πρακτικά στις συναντήσεις. Μη προσέρχεσθε σε συναντήσεις, στις οποίες δεν τηρούνται πρακτικά.

Αποχωρήστε από οποιαδήποτε συνάντηση, εάν συζητώνται θέματα εκτός Ημερήσιας Διάταξης, ή θέματα που αφορούν εμπορική πολιτική, και ζητείστε να καταχωρηθεί η αποχώρησή σας στα πρακτικά.